

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

UČENCI TUJCI NA OŠ HUDINJA

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORJI

Dejan Slavulj, Kaja Mlakar, Pia Žižek

MENTORICA

pred. učit. zgo. Romana Podbregar

Celje, marec 2012

Osnovna šola Hudinja

UČENCI TUJCI NA OŠ HUDINJA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorji :

Dejan SLAVULJ, 7. A

Kaja MLAKAR, 7. C

Pia ŽIŽEK, 7. C

Mentorica:

pred.učit. zgo. Romana PODBREGAR

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2012

KAZALO

1 POVZETEK	2
2 UVOD	3
TEORETIČNI DEL	4
3 ZAKONODAJA	4
3.1 DEKLARACIJA O ČLOVEKOVIH PRAVICAH	5
3.2 ZAKON O OSNOVNI ŠOLI	5
3.3 RESOLUCIJA O IMIGRACIJSKI POLITIKI REPUBLIKE SLOVENIJE	5
3.4 INTEGRACIJA OTROK PRISELJENCEV V ŠOLE V EVROPI	6
3.5 SMERNICE ZA IZOBRAŽEVANJE OTROK TUJCEV V VRTCIH IN ŠOLAH	8
RAZISKOVALNI DEL	9
4 OPIS METOD DELA	9
4.1 PREDSTAVITEV POTEKA RAZISKOVALNEGA DELA	9
4.2 PREDSTAVITEV IN UTEMELJITEV REZULTATOV	10
4.2.1 ANKETIRANJE UČENCEV	10
4.2.3 INTERVJUJI UČENCEV TUJCEV	22
5 RAZPRAVA	23
5.1 KAJ SMO UGOTOVILI	23
5.2 KAKŠNA JE PRAKSA PO EVROPI	26
6. ZAKLJUČEK	27
7 PRILOGE	28
8 VIRI IN LITERATURA	29
8.1 ELEKTRONSKI VIRI	29

KAZALO GRAFOV

Anketiranje učencev

Graf 1: Število anketiranih po razredih	10
Graf 2: Mnenje o otrocih tujcih	11
Graf 3: Skrb za dobro počutje novih sošolcev	12
Graf 4: Posojanje šolskih potrebščin	13
Graf 5: Spoštljivost do tuje kulture	14

Anketiranje učencev tujcev

Graf 1: Število anketiranih po razredih	15
Graf 2: Prihod na OŠ Hudinja	16
Graf 3: Država prihoda	17
Graf 4: Počutje ob prihodu v nov razred	18
Graf 5: Težave s slovenskim jezikom	19
Graf 6: Težave pri šolskih predmetih	20
Graf 7: Obisk pomoči na šoli	21

1 POVZETEK

Vsebina raziskovalne naloge govori o učencih tujcih na OŠ Hudinja. Raziskovali smo, od kod prihajajo učenci tujci, kako se počutijo na šoli, pri katerih predmetih imajo največ težav in kakšna pomoč jim je ponujena s strani šole. Pri raziskovanju smo uporabljali metodo pregledovanje pisnih virov in spletnih strani, metodo anketiranja in metodo intervjuja.

Večina učencev tujcev prihaja iz držav nekdanje Jugoslavije. Na začetku jim je največ težav povzročalo razumevanje slovenskega jezika in posledično osvajanje snovi. Posledica tega je bil slabši učni uspeh. Večina učencev tujcev se danes na šoli dobro počuti, med sošolci so dobro sprejeti. Odnos sošolcev do njihove kulture in jezika je večinoma spoštljiv, le nekateri menijo, da se morajo sošolci popolnoma prilagoditi slovenski kulturi. Učencem tujcem je nudena dodatna strokovna pomoč pri dopolnilnem pouku, dodatnih urah po pouku in na popoldanski učni pomoči.

Slovenija je podpisnica mnogih mednarodnih dokumentov, ki jo obvezujejo, da učencem tujcem nudi vso pomoč pri delu v šoli. Šole obvezuje tudi Zakon o osnovni šoli in Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah. Ali so vse šole sposobne učencem tujcem nuditi vso predpisano pomoč, pa je v veliki meri odvisno od iznajdljivosti in sposobnosti vodstva šole in učiteljev.

2 UVOD

Ideja o vsebini raziskovalne naloge se nam je porodila na začetku šolskega leta, ko je v naš razred prišel nov učenec. Razredničarka nam ga je predstavila in povedala, da prihaja iz tujine. Nekateri sošolci so ga sprejeli dobro, drugi so ga zaradi »čudne« slovenščine gledali postrani. Slovenski jezik je obvladal kar dobro, saj je eden od staršev Slovenec, ni pa poznal vseh slovenskih izrazov, ki se uporabljajo pri predmetih. Preglavice mu je delala tudi pisava, v tujini je pred tem pisal v cirilici. Kmalu po prihodu tega sošolca sem začel razmišljati, s kakšnimi ovirami in težavami se sošolec vsakodnevno spopada pri šolskem delu. K raziskovalni nalogi sem povabil še dve sošolki, katerima se je raziskovalni problem zdel enako zanimiv.

Vsebina raziskovalne naloge govori o učencih tujcih na naši šoli. Zanimalo nas je, od kod prihajajo učenci, kako se počutijo na naši šoli, kje imajo največ težav in kakšna pomoč jim je nudena s strani šole. Ker pa na počutje teh učencev v veliki meri vpliva odnos sošolcev, smo raziskali tudi to.

Pred raziskovanjem teme smo si postavili naslednje hipoteze:

- Učenci imajo do tujcev in njihove kulture spoštljiv odnos.
- Učenci tujci se na naši šoli dobro počutijo.
- Učenci tujci so imeli pri pouku največ težav s slovenskim jezikom.
- Večina učencev tujcev ob prihodu v šolo ni znala slovenskega jezika.
- Učenci tujci so pri učenju jezika poiskali pomoč.

Pri raziskovalnem delu smo uporabljali različne raziskovalne metode. Pri teoretičnem delu naloge smo uporabili metodo pregledovanja pisnih virov in spletnih strani. Pri raziskovalnem delu smo si pomagali z metodo anketiranja, v katero smo vključili učence od 4. do 9. razreda, in metodo intervjuja.

TEORETIČNI DEL

3 ZAKONODAJA

Zaradi svoje umeščenosti v evropski prostor postaja Slovenija križišče ekonomskih, socialnih in kulturnih tokov. Te spremembe posebno vplivajo na otroke in mladostnike, ki se vsako leto vključujejo v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem kot otroci tujcev, beguncev ... Analize kažejo, da ti otroci slabše sledijo pouku in s tem posledično dosegajo slabši učni uspeh. Glavni vzroki temu so slabše poznavanje slovenskega jezika, slaba vključenost otrok in staršev v lokalno okolje ter včasih tudi nezainteresiranost za učenje slovenščine s strani staršev.

Ena temeljnih človekovih pravic je pravica do izobraževanja. To pravico opredeljujejo številni mednarodni in domači dokumenti, kot so:

- Splošna deklaracija o človekovih pravicah, 26. člen
- Protokol ECP, 2. člen
- Konvencija o otrokovih pravicah, 28. člen
- Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, 13. člen
- Resolucija o imigracijski politiki Republike Slovenije
- Uredba o integraciji tujcev
- Zakon o osnovni šoli
- Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah
- drugo

V teoretičnem delu raziskovalne naloge bomo predstavili nekaj najpomembnejših.

3.1 Deklaracija o človekovih pravicah

Deklaracijo o Človekovih pravicah je prejela in razglasila Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III). V 26. členu vsem ljudem zagotavlja pravico do izobraževanja, ki mora biti brezplačna, vsaj na začetni stopnji. Šolanje na začetni stopnji mora biti obvezno./1/

3.2 Zakon o osnovni šoli

Zakon o osnovni šoli v 10. členu zagotavlja otrokom, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v Republiki Sloveniji, pravico do obveznega osnovnošolskega izobraževanja pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije./2/

3.3 Resolucija o imigracijski politiki Republike Slovenije

V Resoluciji se Republika Slovenija obvezuje, da bo upoštevala večkulturnost, spoštovala bogastvo različnosti in vodila integracijsko politiko po načelu in vrednotah enakopravnosti, svobode in vzajemnega sodelovanja. Enakopravnost je razumljena kot zagotavljanje enakih socialnih, ekonomskih in civilnih pravic (pravica do izražanja kulturne identitete, gojitev lastne kulture v skladu z zakoni ...). Integracijska politika bo vsebovala določene pravne okvire in družbene ukrepe, ki bodo spodbujali integracijo priseljencev v slovensko družbo, preprečevali diskriminacijo in družbeno obrobnost in omogočali, da priseljenci izražajo in gojijo lastno kulturo in vrednote na podlagi spoštovanja osebne integritete in dostojanstva v skladu z zakoni Republike Slovenije./3/

/1/Deklaracija o človekovih pravicah, <http://www.varuh-rs.si/index.php?id=102>

/2/ Zakon o osnovni šoli, 10. člen

/3/Resolucija o imigracijski politiki Republike Slovenije

3.4 Integracija otrok priseljencev v šole v Evropi

Vpletenost staršev v izobraževanje lastnih otrok je pomemben dejavnik pri šolskem uspehu. Toda mnogi starši priseljenci pri stikih s šolo naletijo na jezikovne in kulturne ovire. Zato so za učinkovito sporazumevanje med šolami in starši zelo pomembni številni ukrepi, predvsem tisti, ki se nanašajo na rabo jezikov, ki niso v redni šolski rabi. Osebe, ki pomagajo otrokom priseljencev in so odgovorne za sprejem in usmerjanje le - teh, so pogosto učitelji, le redko pa posebne službe.

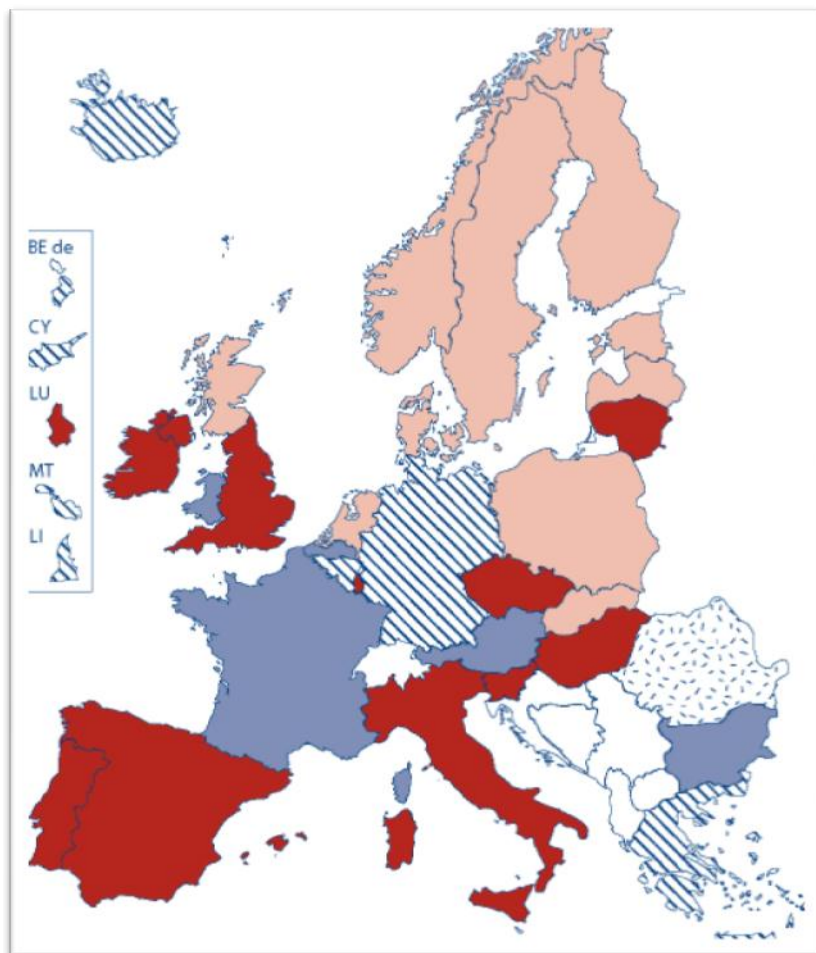
Med metodami, s katerimi naj bi se izboljšalo sporazumevanje med šolami in priseljenimi družinami, je v Evropi razširjeno imenovanje oseb, posebej odgovornih za sprejem in vodenje priseljenih učencev ter vzpostavljanje vezi z njihovimi družinami (glej Sliko 1). Te osebe so lahko izbrane med šolskim osebjem, lahko jih zagotavljajo organi centralne ali lokalne šolske oblasti ali pa so del lokalnih služb, posebej pristojnih za priseljene družine. Imenovanje osebja za pomoč otrokom priseljencem včasih zahtevajo predpisi ali priporočila, namenjena šolam ali lokalnim skupnostim, lahko pa ga poleg organov izobraževalnih oblasti spodbudijo tudi drugi, predvsem šole same.

. Predpisi ali priporočila so bili večinoma izdani pred kratkim. Največkrat veljajo za primarno in sekundarno raven izobraževanja, na predšolsko raven pa segajo na Češkem, v Luksemburgu, Sloveniji in na Norveškem.

Slovenija je bila več desetletij del Jugoslavije. Po osamosvojitvi je veliko ljudi iz drugih jugoslovanskih republik ostalo v Sloveniji. Zaradi balkanskih vojn v 90. letih in vse slabših življenjskih pogojev se je iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Makedonije preselilo mnogo družin, ki so se bolje ali slabše vklopile v življenje v Sloveniji. Zadnja leta se povečuje število družin iz Kosova. Otroci teh družin se s slovenskim jezikom intenzivneje srečajo šele v osnovni šoli, saj otroci praviloma vrtca ne obiskujejo. Veliko otrok se preseli v Slovenijo med osnovnošolskim izobraževanjem. Ti se srečujejo z velikimi težavami. /4/

/4/ Integracija otrok priseljencev v šole v Evropi, str. 14

Slika 1: Osebjem za pomoč otrokom priseljencem ali lokalne službe, odgovorne za sprejem in usmerjanje učencev priseljencev - splošno izobraževanje (ISCED 1–3), 2007/08

Vir: Eurydice

- Osebjem za pomoč otrokom priseljencev zahtevajo centralni predpisi ali priporočila
- O osebju za pomoč otrokom priseljencev se odloča na lokalni ravni
- Lokalne integracijske službe so zahtevane s predpisi ali priporočili
- Ni osebja za pomoč otrokom priseljencem ali lokalnih služb

Dodatne opombe k Sliki 1:

Belgija (BEfr): Mediatorje med šolo in domom daje šolam na voljo ministrstvo za izobraževanje, kadar se spoprijemajo s težavami, recimo z nasiljem.

Belgija (BEnl): Šolam, ki jih obiskuje večji delež nevlamsko govorečih otrok, lahko dodelijo dodatne učne ure; šole jih po lastni presoji uporabijo za razvijanje projektov ali dejavnosti, ki spodbujajo sodelovanje učencev in staršev. Bolgarija: Informacija se nanaša samo na begunce. /4/

3.5 Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah

Smernice so namenjene vrtcem, osnovnim in srednjim šolam. Vsebujejo obvezujoči in priporočeni del. Prvi del smernic obvezuje naslednje:

- zbiranje podatkov o otrocih tujcih v skladu z zakonskimi predpisi
- ob vstopu v šolo se za otroka tujca organizira učenje in spopolnjevanje slovenščine (v skladu z možnostmi šole)
- prilagodi se ocenjevanje znanja in upošteva otrokovo raven znanja
- skrb za učenje slovenščine otroka tujca je domena vseh strokovnih delavcev
- omogočene so različne možnosti učenja slovenščine
- drugo

Priporočila pa so:

- starši naj se vključijo v organizirano obliko intenzivnega učenja slovenščine
- pri pouku se načini dela prilagodijo otroku tujcu
- otrok se vključi v zanj primerne šolske in obšolske dejavnosti, kjer krepi slovenski jezik
- učencu se omogoči ustrezno obdobje prilagajanja
- otrok lahko svoje znanje izkaže v svojem jeziku (kolikor je to mogoče)
- spremlja se napredek otroka
- drugo /5/

/4/ Integracija otrok priseljencev v šole v Evropi, str. 14

/5/ Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah, str. 8 - 11

RAZISKOVALNI DEL

OŠ Hudinja obiskuje 470 učencev. Med njimi je 49 takšnih, ki prihajajo iz tujine in so se na našo šolo vpisali v preteklih letih ali v tem šolskem letu. Zanimalo nas je, kako se ti učenci počutijo med nami in s kakšnimi težavami se spopadajo zaradi jezika, običajev in kulture. Istočasno smo želeli izvedeti, kako so otroke tujce sprejeli ostali učenci naše šole.

4 OPIS METOD DELA

4.1 Predstavitev poteka raziskovalnega dela

V raziskavo je bilo vključenih 260 učencev druge in tretje triade, od tega je bilo 25 tujcev. Zaradi slabše bralne razumljivosti smo iz raziskave izvzeli učence prve triade. Za pridobitev informacij o učencih tujcih smo pregledali matične knjige in ugotovili, da je na našo šolo vpisanih 49 učencev, ki imajo tuje državljanstvo. Večina otrok prihaja iz republik nekdanje Jugoslavije, manjšina pa iz drugih evropskih držav.

Pregledali smo tudi strokovno literaturo, ki se ukvarja s šolanjem otrok tujcev. Ugotovili smo, da obstaja zelo veliko različnih mednarodnih in državnih zakonov, priporočil in smernic, ki so za vzgojno-izobraževalni sistem v Sloveniji obvezujoči. Večino podatkov, ki so predstavljeni v teoretičnem delu, smo dobili na spletu.

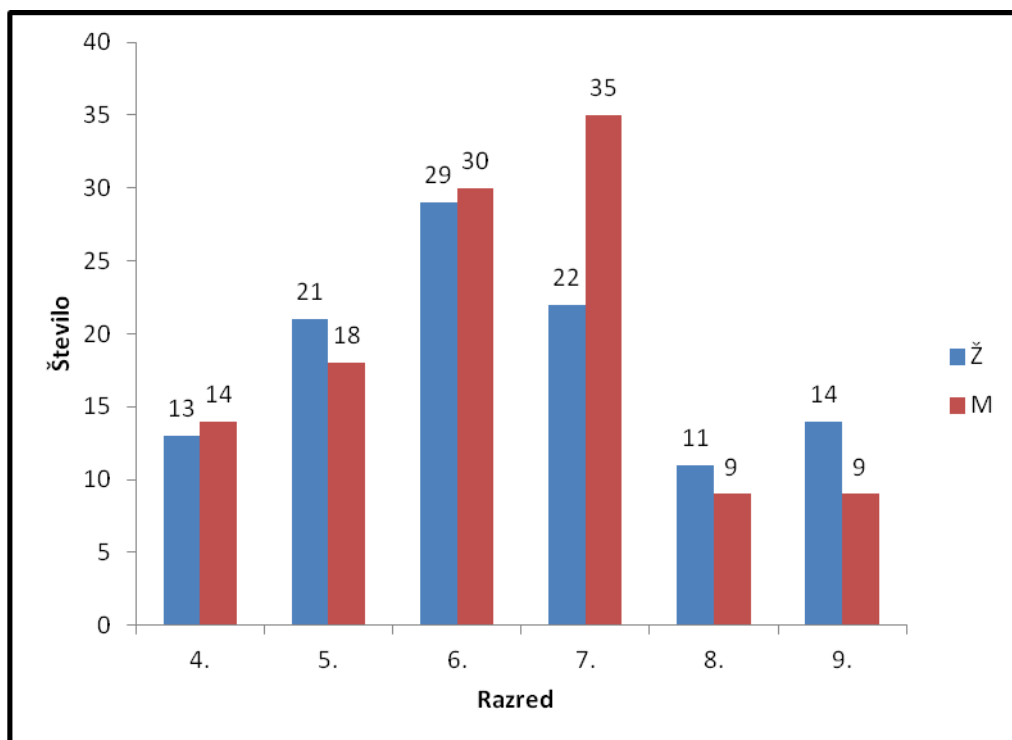
Za drugo metodo raziskovalnega dela smo izbrali anketo, s katero smo v najkrajšem času dobili potrebne podatke. Ker nas je zanimalo, kako se na šoli počutijo tujci in tudi kakšen je odnos ostalih učencev do njih, smo sestavili dva anketna lista. Pri anketi smo večinoma uporabili zaprti tip vprašanj in vprašanja z dopolnitvenimi odgovori.

Anketni odgovori pa nam niso dali vseh odgovorov, zato smo s posameznimi učenci tujci opravili še intervjuje.

4.2 Predstavitev in utemeljitev rezultatov

4.2.1 Anketiranje učencev

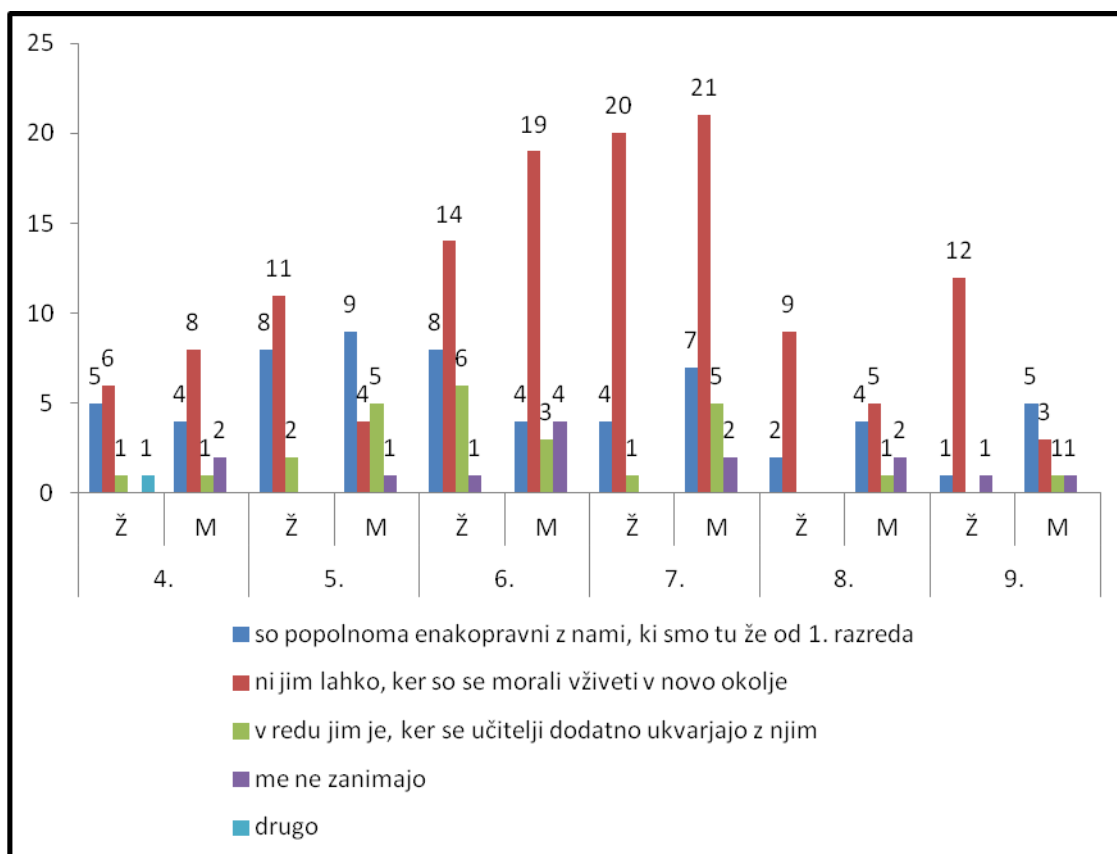
1. Razred

Graf 1: Število anketiranih po razredih

Anketiranih je bilo 235 učencev druge in tretje triade. Učence prve triade v anketiranje nismo vključili zaradi slabega bralnega razumevanja.

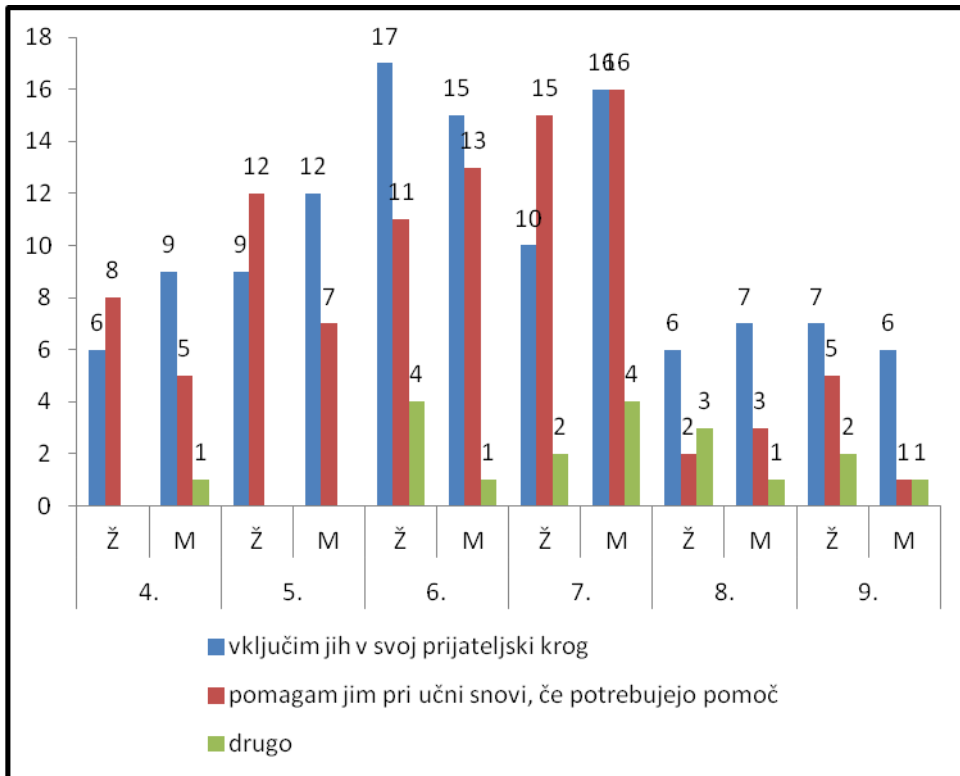
2. Kaj meniš o otrocih, ki so se priselili od drugod in sedaj obiskujejo OŠ Hudinja?

Graf 2: Mnenje o otrocih tujcih

Velika večina učencev (132) je mnenja, da otrokom, ki so prišli iz tujine, v šoli ni lahko, saj se morajo vživeti v novo okolje. Takšnega mnenja so predvsem deklice. Nekateri učenci mislijo (56), da so učenci tujci popolnoma enakopravni z ostalimi. Zelo malo učencev (26) misli, da so učenci tujci v boljšem položaju, saj se učitelji dodatno ukvarjajo z njimi. Nekaterih anketirancev (14) otroci tujci ne zanimajo.

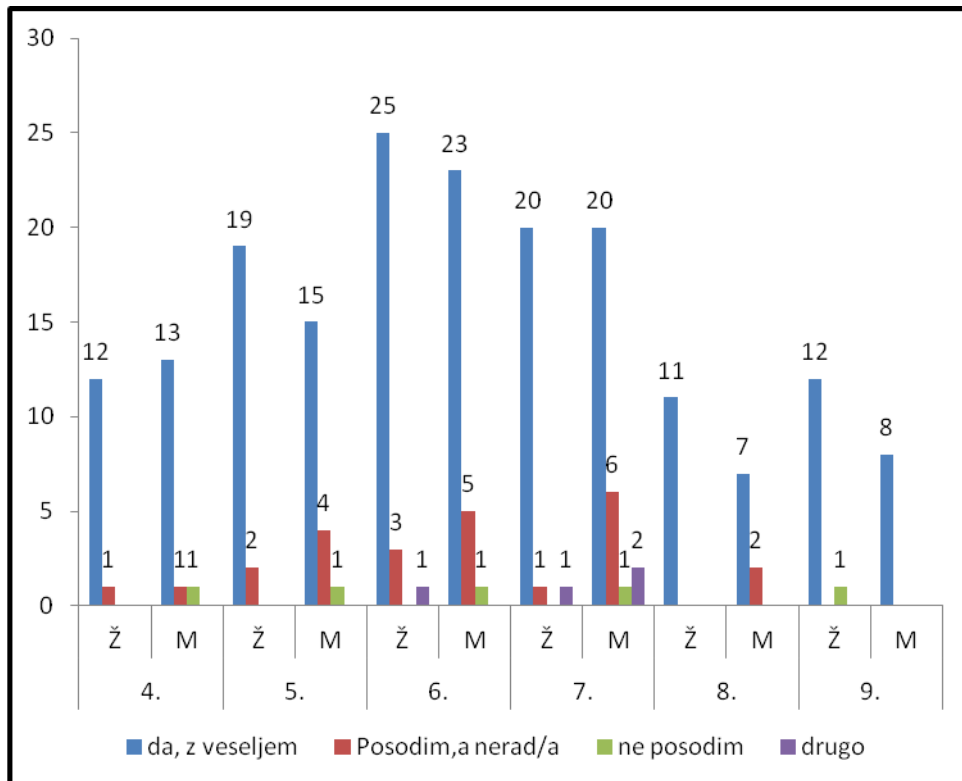
3. Kako skrbiš za dobro počutje novih sošolcev?

Graf 3: Skrb za dobro počutje novih sošolcev

Približno polovica učencev (120) se trudi nove sošolce vključiti med svoje prijatelje. Slaba polovica (98) jim pomaga pri učni snovi, če potrebujejo pomoč. Ostali učenci (17) niso jasno odgovorili na vprašanje.

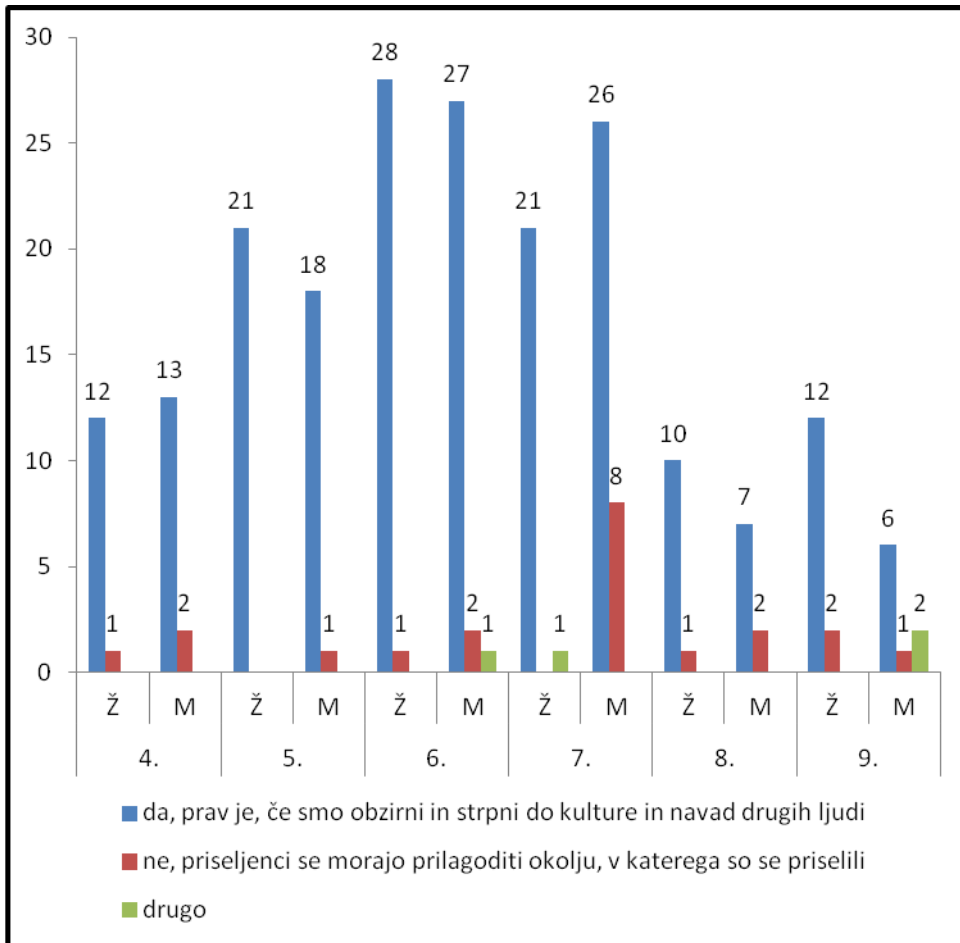
4. Ali novemu sošolcu/-ki z veseljem posodiš potrebščine, kadar jih potrebuje (npr. svinčnik, radirka ...)?

Graf 4: Posojanje šolskih potrebščin

Dve tretjini učencev (185) svojemu sošolcu tujcu z veseljem posodi šolske potrebščine. Takšnih učencev, ki zelo neradi posojajo potrebščine (25) ali jih ne posodijo, je zelo malo (5).

5. Si spoštljiv do kulture priseljenih učencev?

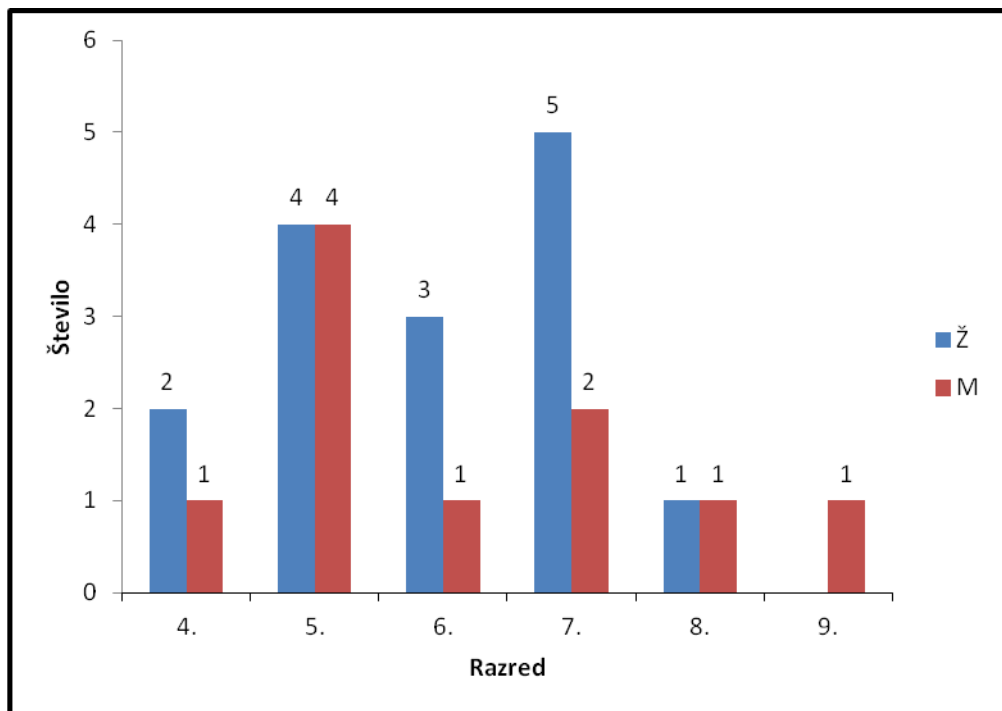

Graf 5: Spoštljivost do tuje kulture

Veseli nas, da so naši učenci (179) spoštljivi do tuje kulture in mnenja, da moraš biti do kulture in navad drugih obziren in strpen. 19 anketirancev pa meni, da se morajo priseljenci prilagoditi okolju, v katerega so se priselili.

4.2.2 Anketiranje učencev tujcev

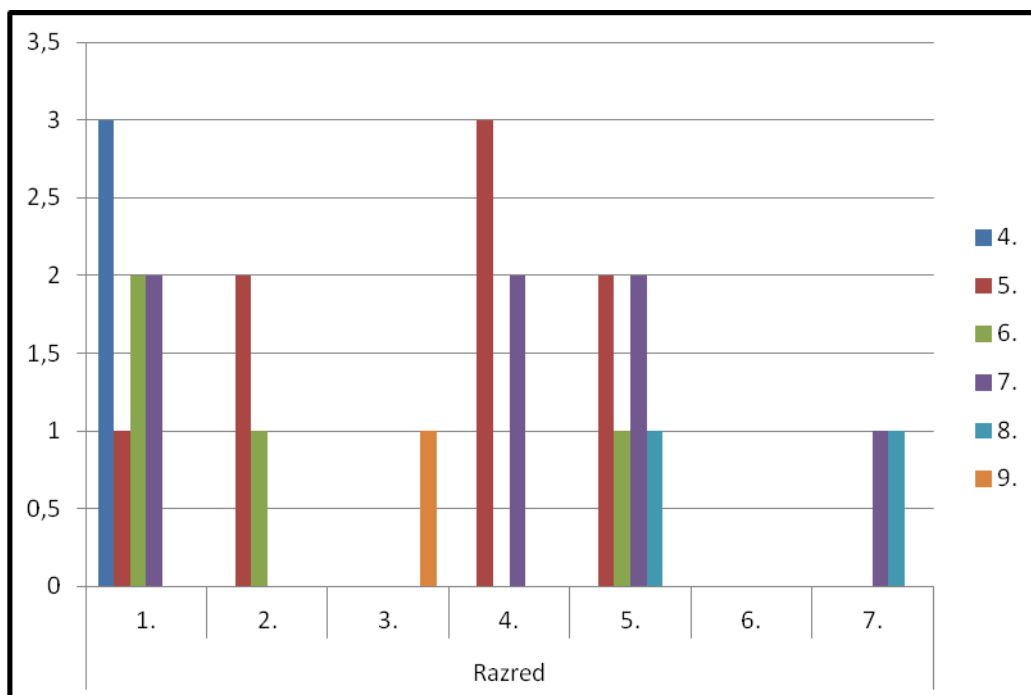
1. Razred

Graf 1: Število anketiranih po razredih

Ankete smo razdelili med 25 učencev, ki imajo tuje državljanstvo. Tudi pri teh anketah smo izvzeli učence prve triade.

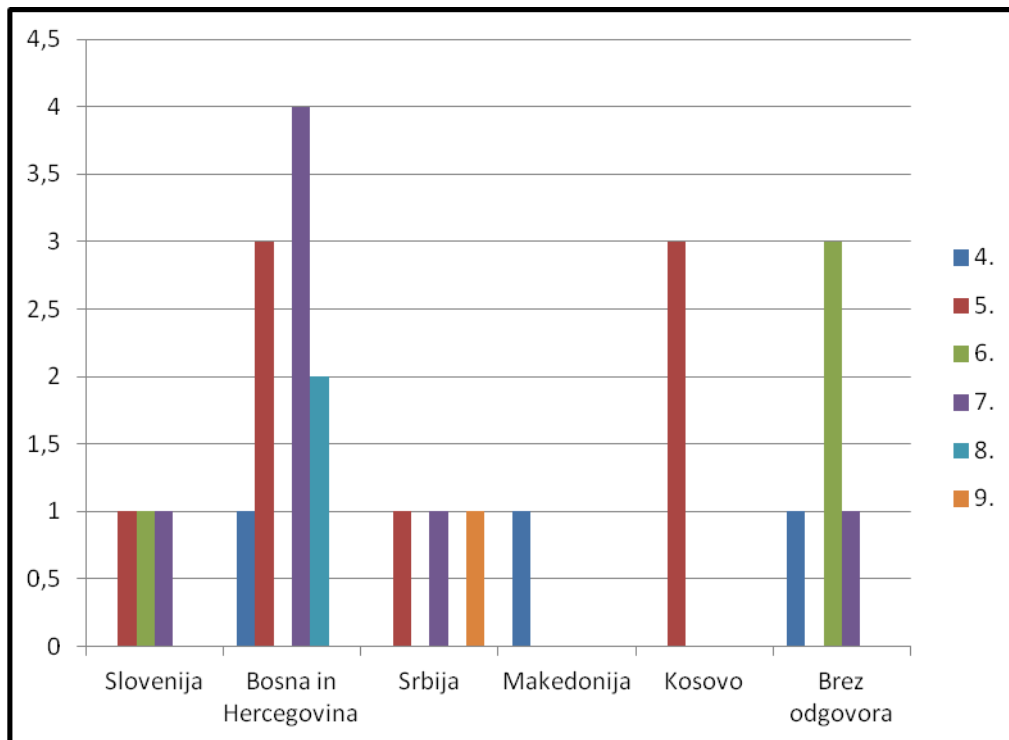
2. V katerem razredu si prišel/-a na OŠ Hudinja?

Graf 2: Prihod na OŠ Hudinja

Ena tretjina učencev tujcev (8) je prišla na našo šolo že v prvem razredu. V drugi razred so se vpisali trije učenci, v tretjega je iz tujine prišel en učenec. Pet učencev se je vpisalo na našo šolo v četrtem razredu, v peti razred pa šest učencev. V sedmi razred sta se vpisala dva učenca tujca. Danes ti učenci obiskujejo različne razrede naše šole.

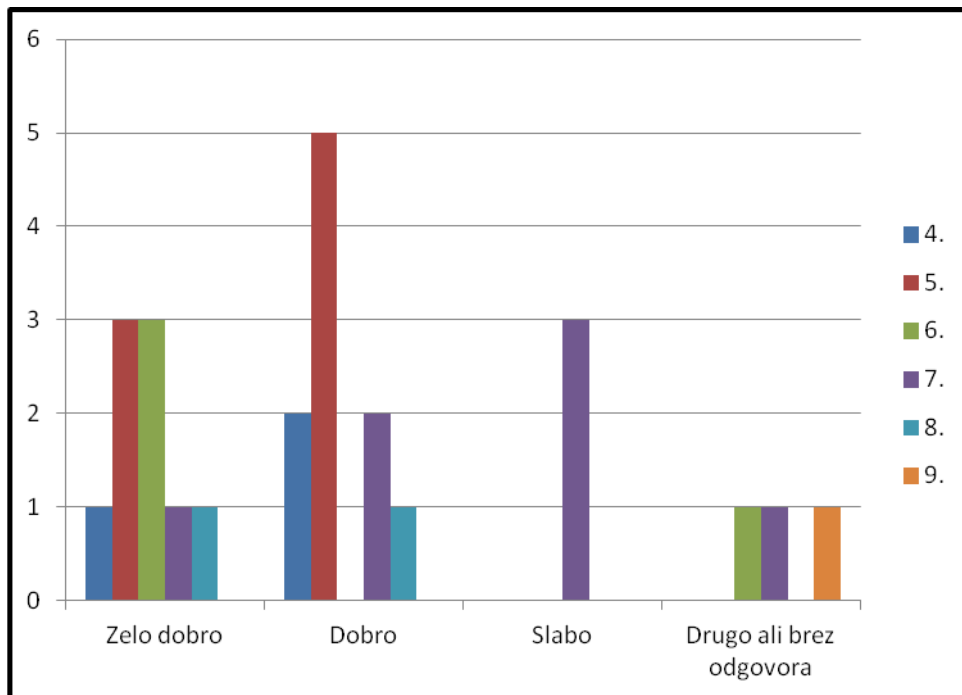
3. Od kod si prišel/-a na OŠ Hudinja?

Graf 3: Država prihoda

Slaba polovica učencev (10) se je priselila iz Bosne in Hercegovine, trije so iz Srbije in Kosova, en pa iz Makedonije. Trije učenci so prišli na šolo iz drugih delov Slovenije. Zanimivo je, da pet učencev ni napisalo, od kod prihajajo.

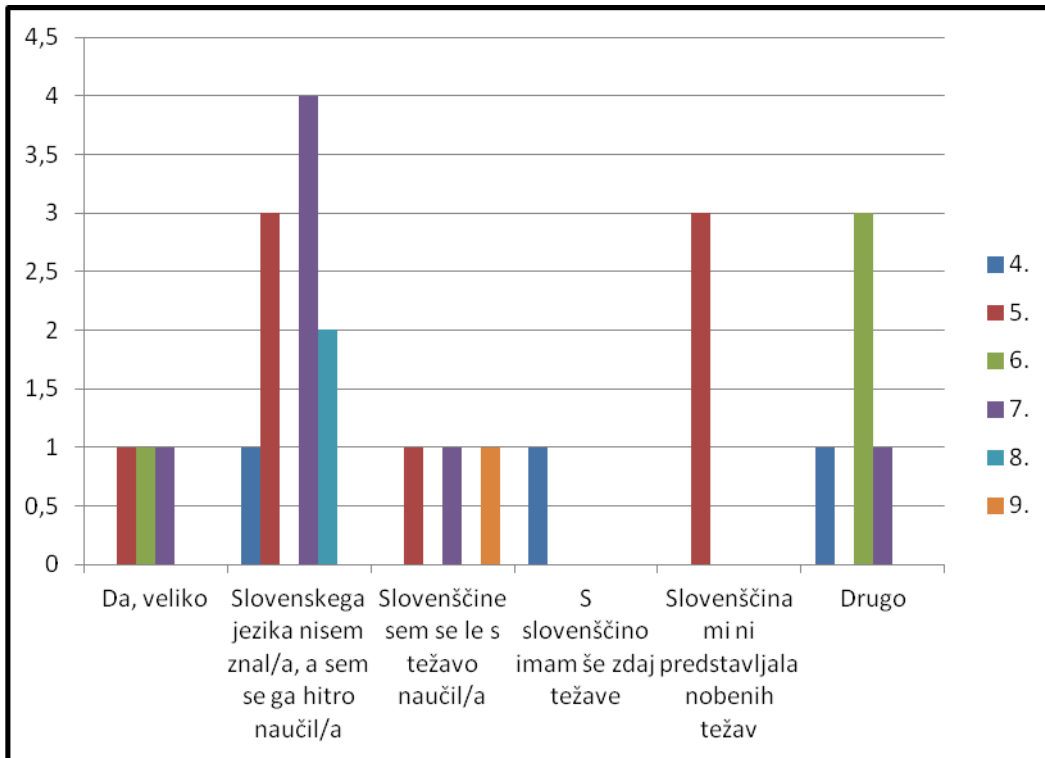
4. Kako si se počutil/-a, ko si prišel/-a na OŠ Hudinja, v razred, kjer so se vsi poznali?

Graf 4: Počutje ob prihodu v nov razred

Devet učencev se je v novem razredu zelo dobro počutilo, saj so jih sošolci zelo lepo sprejeli. Deset anketirancev se je v novem razredu počutilo dobro, trije pa so se v novi sredini počutili slabo. Trije anketiranci svojega mnenja niso izrazili.

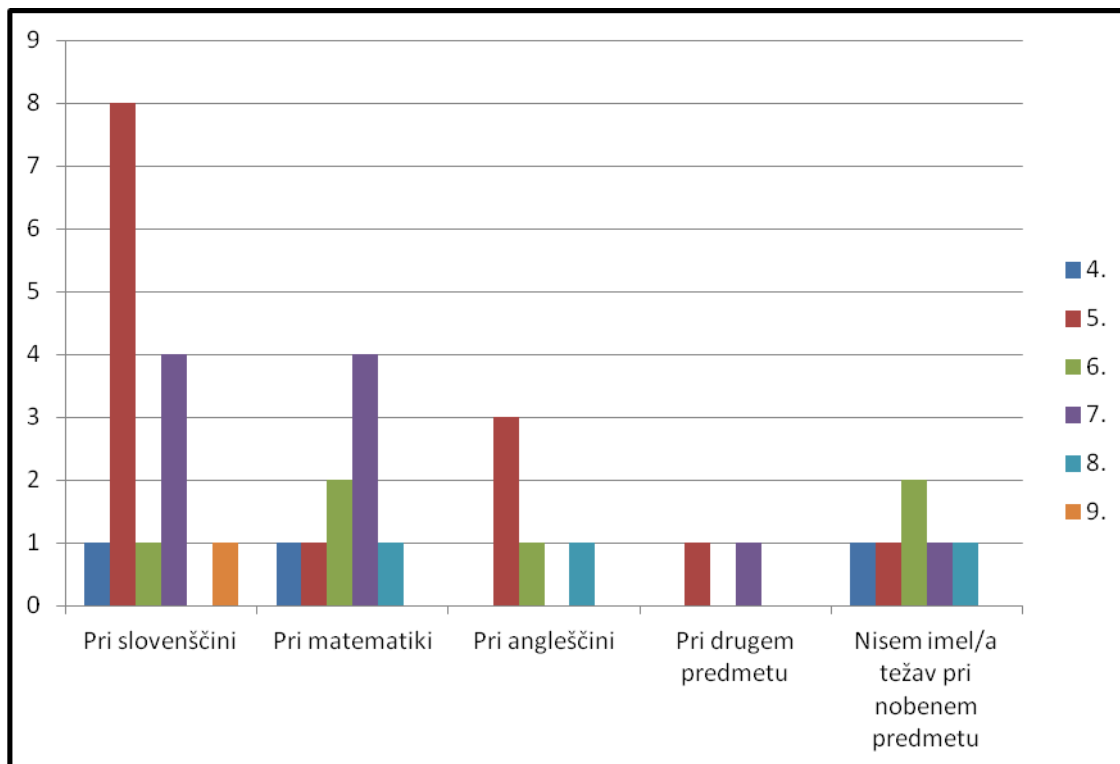
5. Ali ti je pri vključitvi v novo okolje slovenski jezik predstavljal težavo?

Graf 5: Težave s slovenskim jezikom

Deset učencev ob prihodu na šolo ni znalo slovenskega jezika, a so se ga zelo hitro naučili. Trije anketiranci so imeli s slovenskim jezikom veliko težav oziroma so se ga zelo težko naučili. Trem učencem slovenščina ni delala težav, pet pa jasnega odgovora ni podalo.

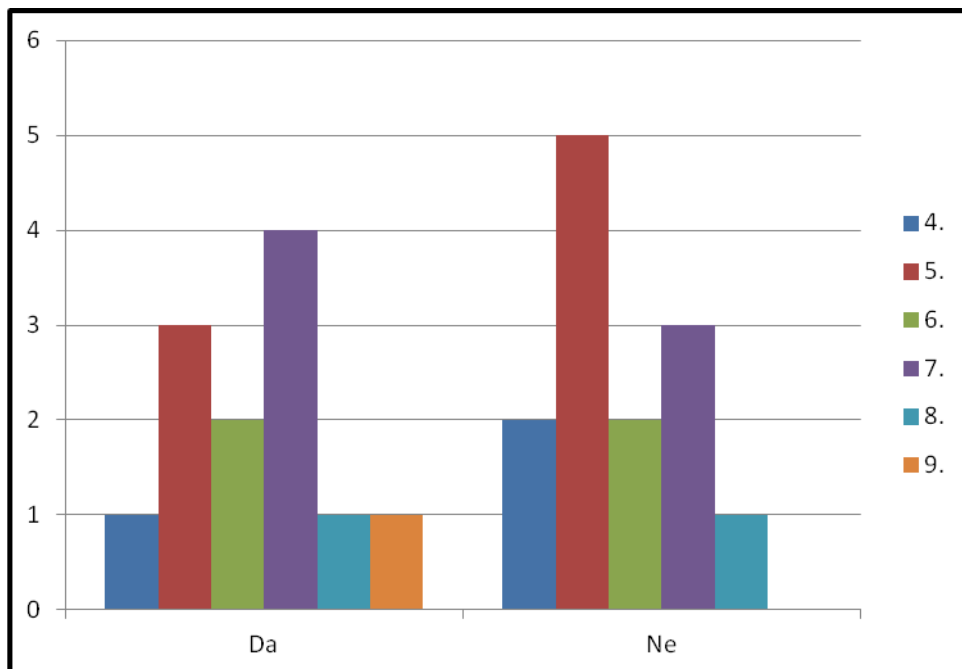
6. Pri katerih predmetih si še imel težave? (možnih več odgovorov)

Graf 6: Težave pri šolskih predmetih

Razumljivo je, da so imeli učenci največ težav pri slovenščini (13), sledi ji matematika (9) in angleščina (5). Dva anketiranca nista navedla predmeta, šest učencev pa ni imelo težav pri nobenem predmetu.

7. Si v vseh letih obiskovanja OŠ kadarkoli obiskal/-a popoldansko učno pomoč ali poiskal/-a drugo obliko pomoči?

Graf 7: Obisk pomoči na šoli

Preseneča nas, da je možnost popoldanske ali kakšne druge oblike pomoči poiskalo manj kot polovica učencev (12), ostali (13) možnosti niso izkoristili.

4.2.3 Intervjuji učencev tujcev

FADIL KREMENI

Star je 11 let. S starši se je preselil iz Kosova. Poleg njega sta v družini še dva otroka - mlajši brat, ki še ne hodi v šolo, in starejša sestra, ki obiskuje prvi letnik srednje šole. Na OŠ Hudinjo je prišel pred letom in pol in začel obiskovati četrti razred. V razredu so ga lepo sprejeli. Na začetku je imel veliko težav z jezikom, saj učiteljica ni razumela albansko. Največ pomoči je dobil od sošolcev Albancev, ki so v Sloveniji živeli že dlje časa. Ti so mu pomagali pri prevajanju in sporazumevanju. Jezik je pogovorno osvojil zelo hitro in že po nekaj mesecih začel sam komunicirati z učiteljico. Obiskoval je oddelek podaljšanega bivanja, kjer so ga sošolci spodbujali k uporabi slovenščine. V Sloveniji mu je lepo, najbolj pa pogreša babico in dedka.

AZRA DELIĆ

Stara je 12 let in obiskuje sedmi razred. V Sloveniji je delal že oče, za njim pa so prišle še mama, sestra in Azra. Prišli so iz Bosne. Tudi Azra je imela veliko težav z razumevanjem slovenskega jezika, sedaj pa ga že kar dobro obvlada. Težave ji delajo še strokovni izrazi in manjši besedni zaklad. Učitelji so ji zelo pomagali, saj je lahko pri pogovoru in spraševanju uporabljala tudi srbščino. V Sloveniji ji je všeč, najbolj pa pogreša svoje prijatelje v Doboju.

AJLA ŠABIĆ

Tudi Ajla prihaja iz Bosne. V Slovenijo se je preselila cela družina. Vpisala se je v četrti razred in ni razumela besede slovensko. Težave je imela tudi pri ostalih predmetih, saj je bilo njeno znanje precej pomanjkljivo. V veliko pomoč ji je bila učiteljica, ki jo je nenehno spodbujala, naj govori slovensko. Obiskovala je oddelek podaljšanega bivanja, kjer ji je bila nudena dodatna pomoč pri učenju jezika. Tudi njo so k uporabi slovenskega jezika spodbujali sošolci. Danes ima težave z razumevanjem težjih ali strokovnih besed. V Sloveniji se počuti dobro.

5 RAZPRAVA

5.1 Kaj smo ugotovili?

Pred raziskavo smo si postavili pet hipotez. Z različnimi raziskovalnimi metodami smo prišli do naslednjih ugotovitev.

Hipoteza 1: Učenci imajo do tujcev in njihove kulture spoštljiv odnos.

To hipotezo lahko potrdimo. Večina anketirancev je mnenja, da moraš biti do kulture in običajev tujcev, ki živijo med nami, spoštljiv in strpen. Republika Slovenija je podpisnica mnogih mednarodnih dokumentov (Deklaracija o človekovih pravicah, Resolucija o imigracijski politiki Republike Slovenije), ki imigrantom zagotavljajo, »da priseljenci izražajo in gojijo lastno kulturo in vrednote na podlagi spoštovanja osebne integritete in dostojanstva v skladu z zakoni Republike Slovenije« /6/

Tudi osnovna šola spodbuja strpnost in spoštljivost do tujcev, zlasti skozi učni program nekaterih predmetov, kot so: slovenščina, geografija, zgodovina, državljska vzgoja in etika ... Kljub temu pa je med anketiranimi tudi nekaj takšnih, ki menijo, da se morajo tujci popolnoma prilagoditi sredini, v kateri živijo. Ta odklon je opaznejši pri dečkih sedmega razreda, kjer nekateri učenci ne sprejemajo sošolcev iz tujine in imajo do njih negativen odnos. Tej temi smo namenili tudi razredno uro, učenci pa so imeli razgovore s pedagoginjo. Mnenja smo, da so takšno razmišljanje prinesli od doma, kar smo razbrali tudi iz pogovora z njimi.

Hipoteza 2: Učenci tujci se na naši šoli dobro počutijo.

To hipotezo lahko deloma potrdimo. Učenci tujci se med sošolci dobro počutijo, saj jim ti poskušajo po svojih najboljših močeh pomagati. Nudijo jim pomoč pri usvajanju učne snovi, posojajo jim šolske potrebščine, sprejmejo jih v krog prijateljev. Zavedajo se, da jim ni lahko, saj se poleg težav z jezikom spopadajo še z novo kulturo in običaji. Učitelji tem učencem nudijo dodatno pomoč po pouku (dopolnilni pouk, popoldanska učna pomoč Učimo se skupaj, pomoč pedagoginje ...) in jim med poukom posvečajo več pozornosti.

6/ Resolucija o imigracijski politiki Republike Slovenije

Hipoteza 3: Učenci tujci so imeli pri pouku največ težav s slovenskim jezikom.

To hipotezo smo potrdili. Kot smo pričakovali je večina anketirancev imela težave pri razumevanju slovenskega jezika. Polovica se jih je jezika hitro naučila in danes nima večjih težav. Vsem ostalim pa slovenski jezik še danes predstavlja veliko težavo, saj ga ne obvladajo dobro. To se seveda odraža na njihovem učnem uspehu, ki je pri nekaterih anketirancih slabši, kot so njihove dejanske sposobnosti, kar potrjujejo tudi mednarodne analize. /7/

Vzrokov za slabše razumevanje slovenskega jezika, tudi po več letih življenja v Sloveniji, pa je več. Med poglavitnega lahko štejemo slabo vključenost staršev v lokalno in širšo skupnost. Mnogi starši priseljenci pri stikih s šolo naletijo na jezikovne in kulturne ovire, ker ne poznajo jezika. Nekateri med njimi izkoristijo možnost organizirane oblike intenzivnega učenja slovenščine, ki jim jih nudi Republika Slovenija, natančneje občine. Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah Zavoda za šolstvo pa zavezujejo osnovne šole, da za učence tujce organizira učenje slovenščine, prilagodi ocenjevanje znanja in omogoča druge možnosti učenja slovenščine. /8/

Na naši šoli je učencem tujcem nudena različna pomoč:

- Dopolnilni pouk pri vseh predmetih. Anketirani učenci so imeli težave še pri angleškemu jeziku in matematiki, občasno pa tudi pri ostalih predmetih.
- »Učimo se skupaj«, ki poteka od ponedeljka do četrтка v popoldanskih urah (med 15.00 in 16.00 uro, vsak dan drug predmet), in je namenjen učencem tretje triade.
- Vključitev v različne krožke (50), kjer se lahko učenci v manjših skupinah učijo slovenščine.
- Zunanja pomoč za učence in starše, ki prihajajo iz Kosova. Žal ta pomoč na šoli ni zaživela, saj starši niso pokazali interesa.
- Oddelki podaljšanega bivanja, kjer je učencem nudena pomoč pri pisanju domače naloge, tudi s strani vrstnikov, ki prihajajo iz istega govornega področja in obvladajo slovenski jezik.
- Pomoč pedagoginje po pouku.

/7/Integracija otrok priseljencev v šole v Evropi, str. 14

/8/ Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah, str. 8 - 11

- Pomoč učiteljev izven ur dopolnilnega pouka. Vsi učitelji na šoli so učencem pripravljene pomagati (ponovna razlaga snovi, fotokopiranje snovi ...), tudi izven časa dopolnilnega pouka

Hipoteza 4: Večina učencev tujcev ob prihodu v šolo ni znala slovenskega jezika.

To hipotezo smo potrdili. Razen enega učenca, ki je ob prihodu obvladal pogovorno slovenščino (eden od staršev je Slovenec), ne pa knjižne, ostali anketiranci niso znali slovensko. Kljub vsemu so bili v boljšem položaju tisti učenci, ki so prihajali iz tistih nekdanjih jugoslovanskih republik, kjer govorijo slovanske jezike, ki so podobni slovenskemu. Izjema so učenci iz Kosova in drugih držav, katerim slovenski jezik še danes predstavlja težavo.

Hipoteza 5: Učenci tujci so pri učenju jezika poiskali pomoč.

To hipotezo smo zavrgli. Manj kot polovica učencev tujcev je poiskalo katerokoli učno pomoč. Kaj je vzrok temu, lahko samo predvidevamo. Hipotetične možnosti bi lahko bile:

- Manjša zainteresiranost staršev za te oblike pomoči.
- Njihovo slabše razumevanje jezika in s tem slabša informiranost z možnostmi pomoči.
- Nižja pričakovanja, povezana z učenim uspehom njihovih otrok.

Menimo, da je na šoli učencem nudeno dovolj možnosti za izboljšanje slovenskega jezika. Želeli bi, da se v šolsko delo bolj vključujejo tudi starši teh otrok. Nekateri med njimi so mnenja, da je izobrazba in učni uspeh njihovega otroka naloga šole, ki jo le - ta obiskuje. Večina otrok priseljencev je v pogovoru povedala, da ni bila vključena v predšolske institucije, čeprav jim predpisi in priporočila v Republiki Sloveniji to nudijo. Tako so otroci tujcev prikrajšani za zgodnje učenje jezika, ki se mlajši otroci naučijo z manjšim naporom kot starejši. /9/

/9/ Integracija otrok priseljencev v šole v Evropi, str. 14

5.2 Kakšna je praksa po Evropi

V Evropi za sporazumevanje med šolami in družinami priseljencev uporabljajo tri ukrepe za krepitev sporazumevanja:

- Osebe za pomoč učencem in družinam priseljencev. Takšno obliko pomoči izvaja večina evropskih držav, tudi nekatere sosednje države (Italija, Avstrija, Nemčija, Češka, Nizozemska, Velika Britanija, Poljska, Bolgarija ...)
- Pisne informacije o šolskem sistemu v jezikih izvora priseljencev. Tudi to obliko pomoči izvaja večina evropskih držav. Od prej naštetih pa tega ne izvajata Poljska in Bolgarija.
- Pomoč tolmačev. Vse evropske države priseljencem nudijo to obliko pomoči. Na Poljskem in v Bolgariji ta vrsta pomoči priseljencem ni nudena./10/

6 ZAKLJUČEK

Arabski pregovor pravi: »V tujini je človeku od vsega najljubša domovina«. V Sloveniji živi mnogo priseljenjskih družin, ki so zaradi slabših življenjskih pogojev doma ali drugih vzrokov zapustile domovino in se priselile k nam. Zlasti otroci so tisti, ki se morajo zelo hitro prilagoditi novemu okolju, navadam, jeziku in navsezadnje tudi novi šoli in sošolcem. Kako se ti učenci tujci počutijo med nami in kakšno pomoč jim nudi šola, smo poskušali raziskati v raziskovalni nalogi. Literaturo za teoretični del smo našli v šolski knjižnici in na spletu. Slednji nam je ponudil tako velik izbor, da smo veliko časa porabili za iskanje ustrezne literature. Oviro nam je predstavljal tudi preveč strokoven jezik v nekaterih dokumentih, zato smo se osredotočili na tiste, ki so se nam zdeli dovolj razumljivi. V raziskovalnem delu smo si v začetku postavili veliko hipotez, saj je tema zanimiva. Kmalu smo ugotovili, da smo problem zastavili preširoko. Odločili smo se, da raziskujemo učence tujce iz dveh gledišč: s strani sošolcev in njih samih.

S problemi integracije otrok priseljencev v novo domovino se ukvarjajo vse evropske države, nekatere uspešneje, druge malo manj. Slovenija je podpisnica mnogih mednarodnih dokumentov, na katere se navezuje slovenska zakonodaja, ki z različnimi ukrepi in priporočili poskuša olajšati učencem tujcem šolanje. Med vsemi dokumenti, ki smo jih pregledali, so za delo na šoli najbolj uporabne Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah. V dokumentu so jasni napotki šolam, kako naj pomagajo in poučujejo učence tujce. Priporočil je veliko, vprašanje pa je, koliko se ta lahko v resnici izvajajo. Mnenja smo, da je največja ovira pri izvajanju teh ukrepov zlasti jezik, če učenec prihaja iz države Vzhodne Evrope. V tem primeru učitelji, zaradi neznanja jezika – na primer albanščine, učencu ne morejo nuditi primerne pomoči. Rešitev v takšnih primerih bi bila ta, da bi učenci tujci že pred vpisom na šolo obiskovali intenzivne tečaje slovenskega jezika in se tako naučili vsaj osnovnega besednega zaklada. Ko bi učenec opravil preizkus znanja iz slovenščine, bi začel obiskovati reden pouk. V šoli bi tako hitreje dojemal učno snov, učitelji pa bi mu lahko nudili dodatno pomoč.

Naloga nam je sošolce tujce predstavila v novi luči, kako je živeti in učiti se v tujini, kjer pri vstopu v šolo ne poznaš jezika in sošolcev. Potrudili se bomo, da se bodo med nami dobro počutili in jim skušali po najboljših močeh pomagati.

7 PRILOGE

8 LITERATURA IN VIRI

8.1 Pisni viri

1. Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 12/1996)
2. Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah (2011), Ljubljana, ZRSŠ
3. Integracija otrok priseljencev v šole v Evropi (2011), Ljubljana, ZRSŠ

8.2 Spletni viri

1. Splošna deklaracija o človekovih pravicah. (Citirano 15. januar 2012, 19:45).
Dostopno na spletnem naslovu:
<http://www.varuh-rs.si/index.php?id=102>
2. Resolucija o imigracijski politiki Republike Slovenije. (Citirano 15. januar 2012, 20:30). Dostopno na spletnem naslovu:
http://www.mnz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/veljavni_predpisi/migracijska_za_konodaja_in_drzavljanstvo/